Październik 1/2026

BDO

Społeczny filar ESG: informowanie społeczności lokalnych o inwestycjach

Społeczny filar ESG: informowanie społeczności lokalnych o inwestycjach

Protesty mieszkańców wobec inwestycji oddziałujących na otoczenie pokazują, że formalnie poprawne postępowanie administracyjne nie zapewnia akceptacji społecznej, a sposób informowania społeczności lokalnych staje się elementem ryzyka ESG.

I. Akceptacja społeczna jako element filaru społecznego ESG

Inwestycja może spełniać wszystkie wymogi planistyczne, środowiskowe i budowlane, a mimo to spotkać się ze sprzeciwem mieszkańców. Społeczności lokalne wskazują najczęściej na obciążenie sieci energetycznych i wodociągowych, hałas, zajmowanie rozległych terenów oraz zmianę charakteru otoczenia. Formalne spełnienie wymogów udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko nie usuwa ryzyka konfliktu, opóźnień ani kosztów reputacyjnych. Wytyczne OECD łączą skuteczne angażowanie interesariuszy z uzyskaniem i utrzymaniem społecznego przyzwolenia na działalność (tzw. social licence to operate), wczesną identyfikacją ryzyk, uniknięciem kosztów konfliktów oraz skróceniem czasu uzyskiwania zezwoleń.

II. ESRS S3 – dotknięte społeczności

ESRS są standardami sprawozdawczymi dla jednostek objętych CSRD. Standard ESRS S3 obejmuje m.in. społeczności żyjące lub pracujące w pobliżu lokalizacji operacyjnych i zakładów jednostki. Ujawnienia według S3 są wymagane, gdy ocena podwójnej istotności wykaże istotne wpływy, ryzyka lub szanse dotyczące tych społeczności. Zakres ujawnień obejmuje polityki i procesy należytej staranności, angażowanie społeczności, mechanizmy zgłaszania skarg, wpływ na źródła utrzymania, prawa do gruntów i korzystania z ziemi, zdrowie i dziedzictwo kulturowe, a także cele i działania. W przypadku istotnego negatywnego wpływu jednostka raportuje działania zapobiegawcze, łagodzące i naprawcze. Za istotnością S3 przemawiają m.in. przedsięwzięcia związane z dużą skalą użytkowania terenu oraz wcześniejsze skargi lub incydenty dotyczące społeczności.

III. Zmienione ESRS i harmonogram stosowania

Po reformie Omnibus I obowiązek raportowania według CSRD obejmuje co do zasady jednostki i grupy przekraczające oba progi: 1000 pracowników oraz 450 mln euro rocznych przychodów netto. Komisja Europejska przyjęła zmienione ESRS 3 lipca 2026 r. Stosuje się je obowiązkowo do lat obrotowych rozpoczynających się 1 stycznia 2027 r. lub później, a za rok 2026 – dobrowolnie. W zmienionych standardach połączono wymogi dotyczące procesów angażowania społeczności oraz kanałów zgłaszania skarg i działań naprawczych. Wiele punktów danych S3 ma charakter warunkowy, a dane o społecznościach w łańcuchu wartości objęto trzyletnim okresem wdrożenia. Rozporządzenie delegowane 2025/1416 pozwala jednostkom z I fali pominąć dane z S3 za lata obrotowe 2025 i 2026.

IV. Zaangażowanie interesariuszy w znowelizowanej CSDDD

Dyrektywa w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDDD) po nowelizacji obejmie od 26 lipca 2029 r. przedsiębiorstwa lub grupy

Społeczny filar ESG: informowanie społeczności lokalnych o inwestycjach

zatrudniające ponad 5000 pracowników i osiągające ponad 1,5 mld euro światowego obrotu netto. Państwa członkowskie mają przyjąć przepisy transponujące do 26 lipca 2028 r. Definicję interesariuszy zawężono, m.in. wyłączając konsumentów, jednak krąg podmiotów, z którymi przedsiębiorstwo prowadzi dialog, pozostaje dość szeroki. Ograniczono natomiast sytuacje, w których zaangażowanie interesariuszy jest obowiązkowe. Należyta staranność obejmuje działalność własną, spółki zależne oraz odpowiednie relacje w łańcuchu działalności. Dyrektywa ogranicza obowiązek pogłębionej oceny co do zasady do bezpośrednich partnerów biznesowych, chyba że istnieją wiarygodne informacje o negatywnych skutkach dalej w łańcuchu.

V. Wytyczne OECD: istotne angażowanie interesariuszy

Wytyczne OECD są instrumentem soft law wyznaczającym standard odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej. Naruszenie Wytycznych można zgłosić do polskiego Krajowego Punktu Kontaktowego OECD. Postępowanie przed nim ma charakter mediacyjny i nie jest drogą administracyjną ani sądową, choć może mieć realne skutki reputacyjne. Istotne angażowanie oznacza dialog obustronny, prowadzony w dobrej wierze, uwzględniający potrzeby drugiej strony i trwający przez cały okres działalności. Wytyczne odróżniają informowanie, czyli komunikację jednokierunkową, od konsultowania, negocjowania i reagowania. Jednostronne ogłoszenie inwestycji może więc spełnić wymóg formalnego obwieszczenia, ale nie stanowi istotnego angażowania w rozumieniu OECD. Pierwszeństwo mają interesariusze najbardziej narażeni na negatywne skutki.

VI. Zakres i forma przekazywanych informacji

Zgodnie z Wytycznymi OECD istotne informacje przekazuje się interesariuszom terminowo, w formie zrozumiałej i dostępnej. Dotyczą one celów i planowanych działań przedsięwzięcia, w tym przewidywanego zapotrzebowania na wodę i jej źródeł oraz zajmowanych gruntów. Obejmują również planowaną infrastrukturę, ryzyka negatywnych wpływów wraz z planami zarządzania nimi, zasady składania skarg oraz oceny oddziaływania. Przedsiębiorstwo informuje zwrotnie, w jaki sposób uwagi interesariuszy zostały uwzględnione albo dlaczego ich nie uwzględniono. Zakres i formę informacji ustala się w konsultacji z interesariuszami, równoważąc przejrzystość z ochroną tajemnicy handlowej i prywatności. W razie potrzeby przedsiębiorstwo zapewnia materiały w języku interesariuszy, szkolenia lub pośrednika akceptowanego przez społeczność, a także finansuje niezależną ekspertyzę dla interesariuszy.

VII. Polskie ramy prawne udziału społeczeństwa

Udział społeczeństwa w postępowaniach środowiskowych reguluje ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Co do zasady termin składania uwag i wniosków wynosi 30 dni, a ustawa nie przewiduje ogólnego mechanizmu jego wydłużenia przez organ ze względu na złożoność sprawy. Gdy stron jest więcej niż 10, zawiadamia się je publicznym obwieszczeniem, a doku-

Społeczny filar ESG: informowanie społeczności lokalnych o inwestycjach

mentacja postępowania jest udostępniana w Biuletynie Informacji Publicznej. Projekt nowelizacji UD224 przewiduje podniesienie progu obwieszczenia do 20 stron, możliwość wydłużenia terminu na uwagi ponad 30 dni, elektroniczne składanie uwag w systemie SOPOOŚ oraz przeniesienie kompetencji do wydawania decyzji środowiskowych na starostów. Rada Ministrów nie przyjęła projektu w planowanym terminie, czyli w III kwartale 2026 r., a wykaz prac legislacyjnych nie zawiera informacji o rezygnacji z prac. Opisane rozwiązania nie są obowiązującym prawem.

VIII. Skutki niedostatecznego informowania

Brak wczesnej komunikacji może przekładać się na spory prawne i administracyjne. Konflikt ujawniony dopiero na późnym etapie może prowadzić do kwestionowania rozstrzygnięć przez strony postępowania, organizacje ekologiczne lub inne podmioty dysponujące właściwą podstawą prawną, w tym na drodze sądowoadministracyjnej. Projekt UD224 przewiduje, że wstrzymanie wykonania decyzji środowiskowej lub uchylenie jej rygoru natychmiastowej wykonalności powoduje wstrzymanie prac inwestycyjnych, jednak rozwiązanie to nie obowiązuje. Według Wytycznych OECD wczesna identyfikacja problemów społeczności ogranicza ryzyko utraty reputacji i koszty konfliktów, w tym przestojów, a nieodpowiednio prowadzone angażowanie samo może wywoływać negatywne skutki. W ESRS S3 wcześniejsze skargi i incydenty dotyczące społeczności przemawiają za istotnością tematu, a procesy angażowania i kanały zgłaszania skarg podlegają ujawnieniu.

Niniejszy materiał nie stanowi wyczerpującej informacji, ani nie stanowi opinii. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji prosimy o zasięgnięcie szczegółowej porady doradcy.

KRZYSZTOF MAKSYMIK
biegły rewident,
Audit Partner
w Dziale Rewizji
Finansowej BDO
Krzysztof.Maksymik@bdo.pl

KLAUDIA BORYS
dyrektorka
ds. usług ESG

Klaudia.Borys@bdo.pl

BDO to międzynarodowa sieć niezależnych firm audytorsko – doradczych, których współpraca koordynowana jest z centralnego biura w Brukseli. Początki BDO sięgają 1963 roku. W Polsce BDO działa od 1991 roku. Mamy 5 biur, w: Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach.

BDO od lat doceniane jest w prestiżowych Rankingach dotyczących działalności m.in. Działów:
Audytu oraz Doradztwa Podatkowego.

Ostatnie wyróżnienia dla firmy dotyczą Rankingów:

Firm i Doradców Podatkowych Dziennika Gazety Prawnej za 2024 rok:
- **IV miejsce Najlepsza Firma Doradztwa Podatkowego pod względem przychodów**

Rzeczpospolitej i Parkietu za 2024 rok:
- **Najlepsza Firma Audytorska (V miejsce)**
- **Najbardziej Aktywna Firma na Giełdzie (IV miejsce)**
- **Najlepsza Firma Badająca Spółki Giełdowe (IV miejsce)**
- **Wyróżnienie z zakresu Employer Branding**

BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa,
ul. Icchaka Lejba Pereca 1, 00-849 Warszawa;
tel.: +48 22 543 16 00, fax: +48 22 543 16 01,
e–mail: office@bdo.pl